Lieta Nr.C29348817
Lietas arhīva Nr.C-3488-17/28

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2017.gada 13.maijā

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I.Bērziņa
rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā 2017.gada 1.februārī saņemta /pers. A/ (turpmāk arī – prasītājs) maza apmēra prasība pret /pers. B/ (turpmāk arī – atbildētāja) par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam, kurā cita starpā norādīts, ka atbildētāja ir pušu bērnu /pers. C/, /pers. D/ un /pers. E/ (turpmāk arī – bērni) māte. Prasītājs norāda, ka prasītāja un atbildētājas laulības laikā ir piedzimuši trīs bērni. Bērni dzīvo pie prasītāja ikdienas aizgādībā. Atbildētāja dzīvo atsevišķi. Prasītājs nodrošina bērniem visu ikdienā nepieciešamo, atbildētāja nesadarbojās bērnu audzināšanā un uzturēšanā.

Laulība pušu starpā ir šķirta /datums/. Šķirot laulību, puses 2016.gada 22.decembrī ir noslēgušas vienošanos Vienošanās stājās spēkā 2016.gada 22.decembrī. Vienošanās 2.3.3.punkts nosaka, ka atbildētājai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus /pers. A/ ne mazākus kā valstī noteiktais minimums par katru bērnu. Atbildētāja līdz 2017.gada 15.janvārim nav samaksājusi prasītājam uzturlīdzekļus bērnu uzturam un nav sniegusi jebkādu informāciju.

Pamatojoties uz Civillikuma 177. un 179.pantu, Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru" un Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumiem Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi", prasītāja lūdz tiesu piedzīt no atbildētājas uzturlīdzekļus bērnu uzturam 114,00 EUR ik mēnesi katram, bet ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša algas, līdz bērna pilngadībai, kā arī ņemot vērā bērna intereses prasītājs lūdz noteikt sprieduma nekavējošu izpildi.

[2] Civilprocesa likuma 56.panta piektajā daļā noteikts, ka, ja atbildētājam nav deklarētās dzīvesvietas adreses un viņš nav norādījis savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu, tiesas dokumentus nosūta uz lietas dalībnieka saskaņā ar šā likuma 54.[1] panta pirmo daļu norādīto adresi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 54.[1] panta pirmo daļu, ja atbildētājam nav deklarētās dzīvesvietas adreses Latvijā, prasītājam ir pienākums norādīt tiesai atbildētāja dzīvesvietas adresi, ja viņam tā ir zināma.

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa saskaņā ar Civilprocesa likuma 148.pantu un 250.[21] pantu atbildētājai uz pēdējo zināmo dzīvesvietas adresi Toma ielu 12/20, Liepājā, LV-3401, 2017.gada 10.februārī nosūtīja maza apmēra prasības pieteikuma norakstu un paskaidrojuma veidlapu rakstveida paskaidrojumu sniegšanai.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.[21] panta otrajā daļā noteiktajam atbildētājai tika izskaidrots, ka paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā, kā arī par to, ka atbildētāja var lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

Atbildētāja paskaidrojumus saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.[23] pantu noteiktajā termiņā nav sniegusi, nav arī lūgusi iztiesāt lietu tiesas sēdē.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.[1] panta pirmās daļas 3.punktu, ja tiesas dokumenti piegādāti Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka personai ir paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu vai par attiecīgā dokumenta saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti septītajā dienā no nosūtīšanas dienas, ja dokumenti nosūtīti ar pasta sūtījumu.

[3] Atbildētājai 2017.gada 23.martā Civilprocesa likuma 59.pantā noteiktajā kārtībā ar publikāciju oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" laidienā Nr.61(5888) (lietas 51.lapa) ir paziņots par lietas izskatīšanu rakstveida procesā 2017.gada 13.maijā.

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa 2017.gada 17.martā lietas dalībniekiem nosūtīja paziņojumu, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.[25] panta pirmo daļu civillieta tiks izskatīta rakstveida procesā 2017.gada 13.maijā.

Civilprocesa likuma 250.[25] panta pirmajā daļā noteikts, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Šis datums uzskatāms par pilna sprieduma sastādīšanas datumu.

Tiesa atzīst, ka tā savu pienākumu par tiesas sēdes paziņošanas laiku un vietu, kā arī par sprieduma pieejamības datumu, ir izpildījusi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.[21] panta otro daļu paskaidrojumu neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

Motīvu daļa

[4] Tiesa, pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, uzskata, ka maza apmēra prasība ir pamatota un apmierināma.

No lietas materiāliem pievienotām dzimšanas apliecībām Nr./numurs/ apliecinātas kopijas (lietas 19.-20.lapa) redzams, ka /datums/dzimis /pers. C/, Nr./numurs/ apliecinātas kopijas (lietas 23.-24.lapa) redzams, ka /datums/dzimis /pers. D/ un /datums/redzams, ka dzimis /pers. E/, kuru vecāki ir prasītājs un atbildētāja.

Civillikuma 177.panta pirmā līdz ceturtā daļa noteic, ka līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un

intereses un sagatavojot bērnus sabiedriski derīgam darbam).

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmo daļu bērniem ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Saskaņā ar Civillikuma 178.panta otro daļu, ja vecāki dzīvo šķirti, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Bērna aprūpi un uzraudzību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo.

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo un otro daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Kā tas izriet no prasības pieteikuma, prasītājs un atbildētājs šobrīd dzīvo šķirti un bērna ikdienas aprūpi īsteno prasītājs. Neskatoties uz to, ievērojot iepriekš citētajās tiesību normās noteikto, arī atbildētājas pienākums ir uzturēt bērnu, kaut arī ikdienas aprūpi viņa nerealizē. Uzturdošanas pienākums ir absolūts, beznosacījuma vecāku pienākums, vienīgi uztura prasības un saņemšanas apmērs saistīts ar vecāku mantas stāvokli. (skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta tiesu prakses apkopojumu "Par tiesu praksi strīdus izskatīšanā par aizgādības (kopīgas, atsevišķas, ikdienas) un saskarsmes tiesībām un uzturlīdzekļiem bērnam", 2012.).

Tādējādi tiesa atzīst, ka vecāka pienākums nodrošināt bērnam uzturlīdzekļus minimālajā apmērā ir absolūts un tas nav saistāms nedz ar vecāka spējām dot uzturu, nedz ar viņa mantas stāvokli, kā arī neviens normatīvais akts neparedz vecāka atbrīvošanu no minētā pienākuma pildīšanas.

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt, bērnam līdz septiņu gadu vecumam ir 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet bērnam no septiņu līdz 18 gadu vecumam – 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Šo uzturlīdzekļu apmēru likumdevējs ir noteicis kā minimālos līdzekļus, neatkarīgi no vecāku ienākumiem, bērna pamatvajadzību apmierināšanai, lai viņš varētu pilnvērtīgi attīstīties sociālajā vidē, neciestu badu un būtu nodrošināts vismaz ar pirmās nepieciešamības precēm Saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumiem Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" minimālās mēneša darba algas apmērs normālā darba laika ietvaros līdz 2016.gada 31.decembrim bija 370 EUR.

Savukārt saskaņā ar Ministru kabineta 2016.gada 25.oktobra noteikumiem Nr.683 "Grozījums Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumiem Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu"" minimālās mēneša darba algas apmērs normālā darba laika ietvaros no 2017.gada 1.janvāra ir 380 EUR.

Tādējādi minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kas jānodrošina katram no vecākiem, neatkarīgi no viņu mantas stāvokļa, bērnam no 7 gadu vecuma laikā no 2017.gada 1.janvāra ir 114,00 EUR mēnesī.

Ņemot vērā minēto, kā arī nepilngadīgā bērna intereses, tiesa atzīst, ka no atbildētājas par labu prasītājam piedzenami uzturlīdzekļi bērnu uzturam 114,00 EUR apmērā ik mēnesi, bet ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no bērnu septiņu gadu vecuma sasniegšanas līdz bērna pilngadības sasniegšanai.

Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāmi spriedumi par līdzekļu piedziņu bērnu uzturēšanai.

Ņemot vērā prasītāja lūgumu un nepilngadīgā bērna intereses, kā arī apstākli, ka atbildētāja labprātīgi nepiedalās bērnu uzturēšanā, tiesa atzīst, ka ir pamats noteikt, ka tiesas spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam izpildāms nekavējoties.

[5] Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētājas uzturlīdzekļus no 2017.gada janvāra mēneša.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr.SKC-556 ir atzinis, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā.

Šķirot laulību, puses 2016.gada 22.decembrī ir noslēgušas vienošanos. Vienošanās stājās spēkā 2016.gada 22.decembrī.

No lietas materiāliem redzams, ka 2016.gada 22.decembrī starp prasītāju un atbildētāju ir noslēgta vienošanās (lietas 11.-14.lapa).

Vienošanās 2.3.3.punkts nosaka, ka atbildētājai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus prasītājam ne mazākus kā valstī noteiktais minimums par katru bērnu. Maksājumi veicami līdz katra tekošā mēneša 15.datumam.

Prasītājs norāda, ka atbildētāja līdz 2017.gada 15.janvārim nav samaksājusi prasītājam uzturlīdzekļus bērnu uzturam un nav sniegusi jebkādu informāciju.

Tiesu praksē (LR Augstākās tiesas Tiesu prakses 2012.gada apkopojumā „Par tiesu praksi strīdu izskatīšanā par aizgādības (kopīgas, atsevišķas, ikdienas) un saskarsmes tiesībām un uzturlīdzekļiem bērnam" 10.punktā dots atzinums, ka šādam labprātīgi parakstītam Vienošanās aktam kā civiltiesiskam darījumam ir tiesiska nozīme, jo tas rada noteiktas juridiskas sekas, proti, pienākumu abām pusēm respektēt un pildīt tiesiski noslēgtā līguma noteikumus.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus. Civillikuma 1590.pants nosaka, ka katrai pusei ir pret otru prasības tiesība par līguma izpildīšanu.

Saskaņā ar Civillikuma 1811.pantu katra saistības tiesība izbeidzas pati no sevis, kad izpildīta tai atbilstošā parādnieka saistība, tas ir, nolīdzinot parādu. Ja saistības tiesības priekšmets ir nauda, tad saistību izpilda ar samaksu.

Tādējādi uzturlīdzekļi no atbildētājas par labu prasītājam ir piedzenami no 2017.gada 1.janvāra.

Vienošanās 2.3.3.punkts nosaka, ka atbildētājai ir pienākums maksāt uzturlīdzekļus prasītājam līdz katra tekošā mēneša 15.datumam. Tiesa nenosaka datumu, līdz kuram prasītājam maksājami uzturlīdzekļi, ņemot vērā to, ka uzturlīdzekļu maksāšanas datums ir no tiesas neatkarīgs faktors, turklāt šajā jautājumā ir jāvērtē vairāki aspekti, kuri tiesai nav zināmi, piemēram, datums, kad atbildētājai tiek samaksāta darba alga vai citi ienākumi.

[6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījumu daļai.

Tādējādi saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „b" apakšpunktu, 35.panta pirmās daļas 3.punktu un 39.panta pirmās

daļas 5.punktu no atbildētāja par labu valstij piedzenama valsts nodeva 398,90 EUR apmērā (4% no (114,00 EUR * 12 mēneši * 3) + 320,10 EUR) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma noraksta un tiesas paziņojumu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu (divi sūtījumi) 1,94 EUR apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, 97., 193. un 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda

maza apmēra prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus bērnu /pers. C/, personas kods /personas kods/, /pers. D/, personas kods /personas kods/ un /pers. E/, personas kods /personas kods/, uzturam 114,00 EUR apmērā ik mēnesi katram, bet ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no 2017.gada 1.janvāra līdz bērnu pilngadības sasniegšanai.

Noteikt, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam izpildāms nekavējoties.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 398,90 EUR (trīs simti deviņdesmit astoņi *euro* un 90 centi) apmērā par labu valstij, kas iemaksājama: Valsts kase; reģistrācijas Nr.90000050138; konta Nr.LV55TREL1060190911200; BIC kods: TRELLV22; iemaksas mērķis: valsts nodeva tiesu iestādē lieta Nr.C29348817.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 1,94 EUR (viens *euro* un 94 centi) apmērā par labu valstij, kas iemaksājami pēc sekojošiem rekvizītiem - saņēmējs Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde: Valsts kase, konts Nr. LV51TREL2190458019000, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis - 21499 Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi lieta Nr.C29348817.

Noteikt /pers. B/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, daļā par tiesas izdevumu samaksu (valsts nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi).

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas –2017.gada 13.maija Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese I.Bērziņa